

Kuidas toimida? - Rumeenia

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje **ro** originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad. Järgmised keeleversioonid: **en** on juba tõlgitud.

SISUKORD

- 1 Kas ma pean kindlasti kohtusse pöörduma või on ka muid võimalusi?
- 2 Kas kohtusse pöördumiseks on määratud tähtaeg?
- 3 Kas ma pean pöörduma selle liikmesriigi kohtusse?
- 4 Kui jah, siis millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis enese ja vastaspoole elukohast või muudest kohtualluvuse kriteeriumidest lähtuvalt pöörduma?
- 5 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, arvestades hagi eset ja hagihinda?
- 6 Kas ma võin ise hagi esitada või pean ma kasutama vahendajana advokaati?
- 7 Kui ma soovin algatada kohtuasja, siis kellele ma oma hagiavalduse esitan: kohtu registratuuri, kantseleisse või muule haldusasutusele?
- 8 Mis keeles võin ma hagiavalduse esitada? Kas ma saan seda suuliselt teha või peab see olema kirjalikus vormis? Kas ma võin selle saata faksiga või elektronpostiga?
- 9 Kas hagiavalduse esitamiseks on eraldi vorm või kui ei, siis kuidas pean ma oma avalduse vormistama? Milliseid andmeid peab hagiavaldus sisaldama?
- 10 Kas ma pean tasuma riigilõivu? Kui jah, siis millal? Kas ma pean algusest peale tasuma advokaadikulusid?
- 11 Kas ma saan taotleda menetlusabi?
- 12 Mis ajast loetakse minu hagiavaldus ametlikult esitatuks? Kas ma saan ametiasutuselt tagasisidet või kinnituse selle kohta, et minu hagiavaldus on nõuetekohaselt vormistatud?
- 13 Kas mulle antakse täpset informatsiooni järgnevate sammude kohta (nt kostja vastuse esitamise tähtaeg)?

1 Kas ma pean kindlasti kohtusse pöörduma või on ka muid võimalusi?

Igaüks, kellel on nõue teise isiku vastu, peab esitama hagiavalduse kohtule, kes on asjaomases küsimuses pädev. Seaduses sõnaselgelt sätestatud juhtudel võib kohtusse pöörduda alles pärast eelneva menetluse lõppemist. Eelneva menetluse lõpetamise tõend tuleb lisada hagiavaldusele.

Vaidluse pool võib kasutada ka alternatiivseid vaidluste lahendamise meetodeid.

Lepitusmenetlus on enne kohtusse pöördumist vabatahtlik. Kohtumenetluse käigus peavad kohtuorganid pooli lepitusmenetluse võimalusest ja eelistest teavitama.

Lepitusmenetlust võib kasutada vaidlustes, mis on seotud kindlustuse, tarbijakaitse, perekonnaõiguse ja ametialase vastutusega ning töövaidlustes ja tsiviilvaidlustes, mille väärtus on alla 50 000 Rumeenia leu, välja arvatud vaidlused, millega seoses on tehtud täitmisele pööratav kohtuotsus maksejõuetusmenetluse algatamiseks.

Vaidluse pooled võivad kasutada ka vahekohtumenetlust, mis on alternatiivne eraõiguslike vaidluste lahendamise viis. Täieliku teovõimega isikud võivad kokku leppida vaidluste lahendamises vahekohtumenetluse teel, välja arvatud vaidlused, mis on seotud perekonnaseisu, isikute teovõime, pärimismenetluse, peresuhete ja õigustega, mis ei ole poolte otsustada.

2 Kas kohtusse pöördumiseks on määratud tähtaeg?

Rahaliste nõuete esitamise õigus aegub, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Seaduses konkreetselt sätestatud juhtudel aegub ka muude nõuete esitamise õigus olenemata nende esemest (tsiviilseadustiku artikkel 2501).

Tsiviilseadustiku artikli 2517 kohaselt on nõuete üldine aegumistähtaeg kolm aastat.

Tsiviilseadustikus on sätestatud teatavate nõuete konkreetsed aegumistähtajad:

- kümneaastane aegumistähtaeg nõuetel, mis on seotud asjaõigustega, mida ei ole seadusega tühistamatuks tunnistatud või mille suhtes ei ole kehtestatud muud aegumistähtaega; sellise mittevaralise/varalise kahju hüvitamise nõuetel, mida isik on kandnud piinamise või barbaarsete tegude tõttu või alaealiste või selliste isikute vastu suunatud vägivalda või seksuaalse rünnaku käigus, kes ei suuda end kaitsta või oma tahet väljendada; keskkonnakahju hüvitamise nõuetel;
- kaheaastane aegumistähtaeg õigusel esitada (edasi)kindlustussuhtele tuginev hagi; õigusel esitada hagi seoses vahendajatele vahenduslepingu alusel osutatud teenuste eest võlgnetavate tasude maksmisega;
- üheaastane aegumistähtaeg õigusel esitada hagi seoses toimumata jäänud etenduse piletimüügist saadud summade tagastamisega; toitlustajatel või hotellipidajatel osutatud teenuste eest; õppejõududel, õpetajatel, muusikutel ja kunstnikel tunniste, igapäevaste või igakuiste õppetundide eest; arstidel, ämmaemandatel, õdedel ja apteekritel kojukutsete, protseduuride või ravimite eest; jaemüüjatel müüdüd kauba ja tehtud tarnete eest tasu sissenõudmiseks; käsitöölistel oma töö eest tasu sissenõudmiseks; advokaatidel klientide vastu tasude ja kulude sissenõudmiseks; notaritel ja kohtutäituritel oma tegevuse eest tasu sissenõudmiseks; inseneridel, arhitektidel, maamõõtjatel, raamatupidajatel ja teistel füüsilisest isikust ettevõtjatel neile võlgnetavate summade sissenõudmiseks; kaupade maismaa-, lennu- või veetranspordi kokkuleppest tuleneval õigusel esitada hagi vedaja vastu.

3 Kas ma pean pöörduma selle liikmesriigi kohtusse?

Piiriülese mõjuga vaidluste rahvusvahelise kohtualluvuse eeskirjad on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku VII peatükis „Rahvusvaheline tsiviilkohtumenetlus“. Selle peatüki sätteid kohaldatakse piiriülese mõjuga eraõiguslike menetluste suhtes siiski vaid juhul, kui rahvusvaheliste lepingutega, mille osaline Rumeenia on, Euroopa Liidu õigusega või erioigusaktidega ei nähta ette teisiti.

Rahvusvahelise kohtualluvuse kohta sisaldab tsiviilkohtumenetluse seadustik sätteid, mis käsitlevad muu hulgas kostja elu- või asukoha järgset kohtualluvust, vabatahtlikku kohtualluvuse kokkulepet Rumeenia kohtute kasuks, kohtualluvuse kokkuleppeid, vahekohtumenetluse erandit, kohtualluvuse muutmise põhimõtet (*forum necessitatis*), riigisisest kohtualluvust, samal ajal pooleliolevaid kohtuasju ja seotud rahvusvahelise tasandi hagnosisid, erandlikku isikulist kohtualluvust, erandlikku kohtualluvust rahaliste nõuetega seotud hagide puhul või Rumeenia kohtute eelispädevust (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 1065 jj).

4 Kui jah, siis millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis enese ja vastaspoole elukohast või muudest kohtualluvuse kriteeriumidest lähtuvalt pöörduma?

Territoriaalse kohtualluvuse määramisel lähtutakse üldistest kriteeriumidest (kostja elu- või asukoht), valikulistest kriteeriumidest (põlvnemine, elatis, transpordileping, kindlustusleping, käskveksel/tšekk/lihtveksel/väärtpaber, tarbijad, tsiviilvastutus lepinguvälist kahju käsitlevate õigusnormide alusel) või erandlikest kriteeriumidest (vara, pärand, äriühingud, tarbijate vastu suunatud hagid), mis on sätestatud uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 107 jj.

5 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, arvestades hagi eset ja haghinda?

Sisuline kohtualluvus on sätestatud uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 94 jj ning sõltub hagi esemest ja hinnast.

Ringkonnakohtud vaatavad *esimese astme kohtutena* läbi hagnosisid, mis kuuluvad *tsiviilseadustiku* kohaselt eestkoste- ja perekonnasjade kohtu pädevusse; *perekonnaseisukannete tegemise avaldusi*; *hagnosisid, mis puudutavad mitmekorruseliste hoonete / korterite / eri isikute omandis olevate ruumide haldamist ja koduomanike ühistute õigussuhteid teiste füüsiliste või juriidiliste isikutega*; väljatõstmise hagnosisid; hagnosisid, mis puudutavad ühiseid müüre ja kraave, hoonete ja istanduste vahemaad, teeservituuti,

koormatise, muid omandiõiguste piiranguid; piiride muutmise ja tähistamisega seotud hagisid; valduse kaitse hagisid; hagisid, mis on seotud tegutsemis- või tegevusest hoidumise kohustustega, mida ei saa rahaliselt hinnata; kohtuliku jagamise hagisid sõltumata nende hinnast; muid rahaliselt hinnatavaid hagisid kuni 200 000 Rumeenia leu väärtuses olenemata poolte staatusest.

Üldkohtud vaatavad *esimese astme kohtutena* läbi kõiki hagisid, mis ei kuulu seaduse kohaselt teiste kohtute pädevusse, või muid seaduse kohaselt nende pädevusse kuuluvaid hagisid.

Apellatsioonikohtud vaatavad esimese astme kohtutena läbi haldus- ja maksuvaidlustega seotud hagisid või muid seaduse kohaselt nende pädevusse kuuluvaid hagisid.

6 Kas ma võin ise hagi esitada või pean ma kasutama vahendajana advokaati?

Poolad võivad esitada hagiavalduse isiklikult või esindaja kaudu, kusjuures esindamine võib toimuda seaduse kohaselt, kokkuleppe alusel või kohtulikult. Teovõimetut füüsilist isikut esindab kohtus tema seaduslik esindaja. Pooli võib kohtus seaduse kohaselt esindada nende valitud esindaja, kui seadusega ei nõuata, et nad isiklikult kohtu ette ilmuvad.

Esimeses kohtuastmes ja edasikaebemenetlustes võib füüsilisi isikuid esindada advokaat või muu volitatud isik. Kui esindajaks on muu isik kui advokaat, võib volitatud isik teha nii tõendite kogumise kui ka argumentide esitamise etapis menetluserandite ja asja sisu kohta esildisi ainult advokaadi kaudu. Hagiavalduse koostamisel ja hagi põhjendamisel ning edasikaebuse esitamisel ja põhjendamisel aitab ja esindab füüsilisi isikuid tühisuse ähvardusel ainult advokaat.

Juriidilisi isikuid võib kohtus kokkuleppe alusel esindada ainult õigusnõustaja või advokaat. Hagiavalduse koostamisel ja hagi põhjendamisel ning edasikaebuse esitamisel ja põhjendamisel aitab ja vajaduse korral esindab juriidilisi isikuid tühisuse ähvardusel ainult advokaat või õigusnõustaja. Eespool nimetatud sätteid kohaldatakse vastavalt ühingute, äriühingute või muude iseseisva õigusvõimeta üksuste suhtes.

7 Kui ma soovin algatada kohtuasja, siis kellele ma oma hagiavalduse esitan: kohtu registratuuri, kantseleisse või muule haldusasutusele?

Hagiavaldus registreeritakse ja märgistatakse saabumistempli abil konkreetse kuupäevaga. Pärast registreerimist antakse hagiavaldus ja sellele lisatud dokumendid (kui see on asjakohane siis koos tõenditega nende kohtusse edastamise viisi kohta) üle kohtu esimehele või tema määratud isikule, kes asub vastavalt seadusele (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 199) viivitamata moodustama kohtukolleegiumi juhusliku valiku teel.

8 Mis keeles võin ma hagiavalduse esitada? Kas ma saan seda suuliselt teha või peab see olema kirjalikus vormis? Kas ma võin selle saata faksiga või elektronpostiga?

Kohtukorralduse seaduse nr 304/2004 artikli 12 lõike 5 kohaselt koostatakse hagiavaldused ja menetlusedokumendid ainult rumeenia keeles. Hagiavaldused esitatakse ainult kirjalikult. Uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 194 on sätestatud, et hagiavaldus, mis esitatakse isiklikult või esindaja kaudu ja mis saadakse posti teel, kulleriga, faksiga või skaneeritult ja e-posti teel või elektroonilise dokumendina saadetult, registreeritakse ja märgistatakse saabumistempli abil konkreetse kuupäevaga.

Uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 225 kohaselt kasutab kohus juhul, kui mõni menetlusosaline ei oska rumeenia keelt, õigustõlkijat. Poolte nõusolekul võib tõlkijaks olla kohtunik või kohtusekretär. Kui õigustõlkija kohalolekut ei suudeta tagada, võivad tõlkida usaldusväärsed isikud, kes oskavad asjaomast keelt. Kui isik on tumm, kurt või kurtumm või ei ole võimeline end muul põhjusel väljendama, toimub suhtlus kirjalikult. Kui asjaomane isik ei oska lugeda ega kirjutada, kasutatakse tõlki. Tõlkijate ja tõlkide suhtes kohaldatakse eksperte käsitlevaid sätteid.

9 Kas hagiavalduse esitamiseks on eraldi vorm või kui ei, siis kuidas pean ma oma avalduse vormistama? Milliseid andmeid peab hagiavaldus sisaldama?

Tsiviilkohtumenetluse seadustikuga ei ole õigusnõuete standardvormide kasutamist ette nähtud. Tsiviilkohtumenetluse üldeeskirjades on sätestatud mõne tsiviilõigusliku nõude (nt hagiavaldus, hagi vastus, vastuhagi) sisu.

10 Kas ma pean tasuma riigilõivu? Kui jah, siis millal? Kas ma pean algusest peale tasuma advokaadikuluseid?

Kohtukulud on kohtu tempelmaksud, advokaatide, ekspertide ja spetsialistide tasud, tunnistajate sõidukulud ja kohtu ette ilmumise vajaduse tõttu kaotatud summad, sõidu- ja majutuskulud ning muud menetluse nõuetekohaseks toimetamiseks vajalikud kulud. Kohtukulude hüvitamist nõudev pool peab kulusid ja nende suurust tõendama hiljemalt asja sisulise arutamise lõpuks. Kohtuvaidluse kaotanud pool peab kandma vaidluse võitnud poolle kohtukulud, kui viimane on seda taotlenud. Kui hagi rahuldatakse osaliselt, otsustavad kohtunikud kohtukulude jaotuse poolte vahel. Vajaduse korral võivad kohtunikud määrata kohtukulude tasaarvestamise. Kostjalt, kes on hageja nõudeid tunnistanud esimesel kohtuistungil, kuhu pooled nõuetekohaselt

kutsuti, ei saa kohtukulusid välja mõista, välja arvatud juhul, kui hageja saatis kostjale enne menetluse algatamist ametliku teate või kostja ei ilmunud kohtusse. Kui hagejaid või kostjaid on mitu, võib neilt kohtukulud välja mõista võrdselt, proportsionaalselt või solidaarselt, olenevalt nende staatusest menetluses või nendevahelise õigussuhte laadist.

11 Kas ma saan taotleda menetlusabi?

Menetlusabi võib saada vastavalt erakorralisele määrusele nr 51/2008 menetlusabi kohta tsiviilasjades, mis on koos täiendavate muudatusega heaks kiidetud seadusega nr 193/2008 selle täiendavalt muudetud kujul. Uus tsiviilkohtumenetluse seadustik (artiklid 90 ja 91) sisaldab üldsätteid menetlusabi kohta.

12 Mis ajast loetakse minu hagiavaldus ametlikult esitatuks? Kas ma saan ametiasutuselt tagasisidet või kinnituse selle kohta, et minu hagiavaldus on nõuetekohaselt vormistatud?

Hagiavaldus registreeritakse ja märgistatakse templi abil konkreetse kuupäevaga. Pärast registreerimist antakse hagiavaldus ja sellele lisatud dokumendid üle kohtu esimehele või teda asendavale kohtunikule, kes asub viivitamata moodustama kohtukolleegiumi juhusliku valiku teel.

Kohtukolleegium, kellele kohtuasi on juhusliku valiku teel määratud, kontrollib, kas hagiavaldus vastab vajalikele nõuetele. Kui hagiavaldus ei vasta nõuetele, teatatakse hagejale asjaomastest puudustest kirjalikult. Hageja peab hiljemalt kümne päeva jooksul teate kättesaamisest esitama lisateavet või tegema nõutud muudatused, muidu jäetakse hagi menetlusse võtmata. Kui lisateave esitamise või hagiavalduse muutmise seotud kohustusi määratud tähtaja jooksul ei täideta, otsustab kohus hagi menetlusse võtmata jätmise nõupidamistoas koostatud kohtumäärusega.

Kui kohtunik on tuvastanud, et kõik hagiavaldusega seotud õiguslikud tingimused on täidetud, määrab ta otsusega selle kättetoimetamise kostjale.

13 Kas mulle antakse täpset informatsiooni järgnevate sammude kohta (nt kostja vastuse esitamise tähtaeg)?

Üksikasjalikku teavet kohtuasja kohta võib saada kohtute arhiivist või olemasolu korral nende veebisaitidelt, vt <http://portal.just.ro/>.

Kohus võib hagiavalduse kohta otsuse teha, kui pooltele on kätte toimetatud kohtukutse või kui nad on isiklikult või esindaja vahendusel kohtu ette ilmunud. Kohus lükkab asjas otsuse tegemise edasi ja määrab, et poolele tuleb kätte toimetada kohtukutse, kui ta leiab, et ilmunud jäänud poolele ei ole kohtukutset seaduses sätestatud nõuete kohaselt kätte toimetatud, sest muidu on otsus tühine. Kohtukutsete ja kõikide menetlusdokumentide kättetoimetamine toimub *ex officio*.

Kui kohus on kindlaks teinud, et kõik hagiavaldusega seotud õiguslikud tingimused on täidetud, määrab ta otsusega selle kättetoimetamise kostjale, keda teavitatakse kohustusest esitada karistuse ähvardusel 25 päeva jooksul pärast hagiavalduse kättetoimetamist hagi vastus. Hagi vastus toimetatakse kätte hagejale, kes peab selle kohta kümne päeva jooksul pärast kättetoimetamist arvamuse esitama, ja kostja tutvub tema arvamusega kohtuasja toimiku kaudu. Kolme päeva jooksul pärast hagi vastuse kohta arvamuse saamist määrab kohtunik otsusega kindlaks esimese kohtuistung, mis toimub hiljemalt 60 päeva jooksul alates kohtu otsuse kuupäevast, ja määrab, et pooltele tuleb kätte toimetada kohtukutsed. Kui kostja ei ole hagi vastust seadusliku tähtaja jooksul esitanud või hageja ei ole hagi vastuse kohta seadusliku tähtaja jooksul arvamust esitanud, määrab kohtunik pärast asjakohase tähtaja möödumist otsusega kindlaks esimese kohtuistung, mis toimub hiljemalt 60 päeva jooksul pärast otsuse kuupäeva, ja määrab, et pooltele tuleb kätte toimetada kohtukutsed. Kiireloomulise menetluse korral võib kohtunik nimetatud tähtaegu olenevalt juhtumi asjaoludest lühendada. Kui kostja elab välisriigis, määrab kohtunik olenevalt juhtumi asjaoludest pikema mõistliku tähtaja.

Hagiavalduse esitanud ja kohtuistungil kuupäeva teadmiseks võtnud poolele ja kohtuistungile ilmunud poolele ei toimetata kohtukutseid kätte kogu menetluse jooksul, sest kõnealust menetluspoolt peetakse edasiste kohtuistungite kuupäevadest teadlikuks. Neid sätteid kohaldatakse ka selle poole suhtes, kellele on kätte toimetatud kutse kohtuistungile, sest sel juhul peetakse kõnealust menetluspoolt teadlikuks neist kohtuistungite kuupäevadest, mis järgnevad kättetoimetatud kohtukutses nimetatud kohtuistungil kuupäevale. Kohtukutses märgitakse ka, et kui kohtukutse on kätte toimetatud ja selle kättesaamist on allkirjaga kinnitatud, peetakse kohtukutse saanud poolt teadlikuks ka neist kohtuistungite kuupäevadest, mis järgnevad kättetoimetatud kohtukutses nimetatud kohtuistungil kuupäevale.

Esimesel kohtuistungil, kuhu pooled on nõuetekohaselt kutsutud, peab kohtunik pärast poolte ärakuulamist prognoosima tõendite kogumiseks ja hindamiseks vajalikku aega, võttes arvesse juhtumi asjaolusid, et kohtuotsuse saaks teha optimaalse ja prognoositava aja jooksul.

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Liikmesriikide sisu haldamise eest vastutavad liikmesriigid uuendavad parajasti selle veebisaidi sisu, et võtta arvesse Ühendkuningriigi lahkumist Euroopa Liidust. Kui leiate siit teavet, milles Ühendkuningriigi lahkumine veel ei kajastu, ei ole see taotluslik ja muudetakse peagi.

Viimati uuendatud: 30/04/2018